

Бугунги кунда «ПГС» хусусий корхонасида тайёрланаётган нон маҳсулотлари тайёрловчи дастгоҳлар бутун республикамиз бўйлаб қанот ёзди. Биз даставвал шу корхона дастгоҳидан фойдаланаётган В. Вохилов номли жаррохлик илмий марказининг бош ошпази Баҳромжон Нурматов билан суҳбатлашдик.

«Полянте» илчамгина ишланганлиги билан ажралиб туради. Унинг ёрдамида бир соат ичида катта миқдорда пирожки, сомса ва бугда пиширилган тефелларни тайёрлаймиз. Бу дастгоҳ тез қизиши, энергиядан тежамли фойдаланиши (бир соатда 6 киловатт) билан ҳам жуда қулайдир. Шунингдек унча кўп жой ҳам эгалламайди.

Мен турли шаклларда, мазали ва шифобахш нон тайёрлашни ёқтираман, — деб суҳбатимизга ўйилди «Абдуллох Тожибой ўғли» фирмасининг раҳбари Абдуллох Тожибой ўғли. — Яқинда таркибда шифоли моддалар қўшилган «Муаттар» деб аталувчи нонни яратиб, уни «Полянте» кичик нон дастгоҳида пишириб кўрдик. Янги дастгоҳда пиширилган нонларимиз аёло даражада чиқди.

Кичик нон дастгоҳи «Полянте» курилмаси жихатидан илчам. Немис фирмаси томонидан яратилган худди шундай дастгоҳга солиштирилган бўлсак, 3 баравар кичкина. 5—7 баравар арзон, ишлаш вақти унумли, энергия қуввати сарфи тежамли.

Навбатдаги суҳбатдошимиз хусусий корхона раҳбари Полянте Свешников.

Бундан олти йил муқаддам мен ва дўстларимни бир нарсаяни сифатли нон маҳсулотларини тайёрласа бўладиган дастгоҳлар ишлаб чиқариш масаласи уйлантирарди. Чунки йиллик нон заводида тайёрланган нон маҳсулотлари шаҳар бўйлаб тарқатилгунча анча уриниб қоларди. Ёки бўлмаса кўп миқдорда қилинган хамирдан хом-хатала нонлар пиширилиб, дўконларга жўнатиладди. Натижада тарқатувчининг вақти, ёнилги ва электр қуввати беҳуда сарф бўлиб бораверарди. Мени мана шу ҳўжасизликка барҳам бериш истаги чуқурроқ

изланишга ундади. Корхона дастлаб ташкил этилганда пол учун паркет ишлаб чиқарар эдик. Бора-бора қалбимдаги орзу-истакларим рўёбга чиқиб, ўзим истагандек кичик нон дастгоҳлари ишлаб чиқаришга киришдим. Бу ишда дўстларим Олег Кобушкин ва Александр Кириллов яқиндан ёрдам беришди.

Ҳозирги вақтга келиб бу дастгоҳлар тури 25 хилга етди. Улар

бўлсам, биз энг аввало буюртмачилар талабига эътиборни қаратамиз. Уларнинг кўпчилиги ўрта ҳажмли кичик нон дастгоҳига буюртма беришади. Бу ўрта ҳажмли «Полянте» бир соатда 80 буханка нон пишириш қувватига эга. Шу вақт ичида атиги 8 киловатт-соат электр энергия сарфланади. Оғирлиги 90 килограмм. Худди шундай немис фирмасида тайёрланган дастгоҳ соа-

Шу ўринда бир фикрни айтиб ўтмоқчиман. Ўтган йили икки кун Хумсондаги «Кристалл» оромгоҳида бўлдим. Бу ернинг гўзаллиги, баҳаволиги, озодаллиги билан кичик Швейцария деб аташар экан. Хамма нарсаси маъқул келди. Аммо ошхонада таом еб ўтирганимизда олдимизга қўйилган нон талабга жавоб бермасди. Печнинг эскилиги туфайли нон яхши пишмаган эди. Мана шундай оромгоҳларда дастурхонга тортиладиган нон мазали ва кўримли бўлса унинг гўзаллигига хос дам олувчиларга янада қулайлик яратилган бўлар эди. Мана шундан кейин Ўзбекистоннинг ҳар бурчагида, иложи бўлса ҳар бир хонадонда кичик нон дастгоҳлари бўлишини истаган ҳолда «Полянте»нинг ҳар хил ҳажмдагисини ишлаб чиқаришга бел боғладик.

— Келгуси режаларингиз қандай?

— Режаларимиз катта. Энг сўнгги моделдаги кичик ҳажмли дастгоҳларни, талабга яраша қўлайтириш. Шунингдек сауналар учун электр дастгоҳлари тайёрлашни жаддалаштиришдан иборатдир. Бу электр дастгоҳи ҳам шифобахш бўлиб, у грипп, остеохондроз, бел оғриги, гепатит ва бошқа касаллар билан оғирган беморларга яқиндан ёрдам беради. Мана шу сингари чет эл маҳсулотларига рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқариш учун изланишларда давом этаверамиз.

«ПГС» корхонаси йил давомида 355 миллион сўм миқдордада Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантиришга ҳисса қўшмоқда. Кичик корхонанинг ишлаб чиқариш тизими кенгайиб, қуввати ортиб бормоқда.

Суҳбатдош
Гулзода МАМБЕТОВА.

СУРАТЛАРДА: «ПГС» хусусий фирмаси маълумотларини йиғиш оператори Лариса Свешникова; назорат бўлими ишчилари Алексей Богомазов ва Александр Кирилловлар кичик нон дастгоҳини кўздан кечиришмоқда; «Полянте» кичик дастгоҳининг кўриниши.

Рустам Шарипов
олган суратлар.

ИЛЧАМ ВА ҚУЛАЙ ДАСТГОҲЛАР

ичида энг харидориги «Полянте»дир. Бу кичик дастгоҳнинг яратилиши учун икки ой узлуксиз, бутун смена давомида изланиш олиб бордик. Янги регуляторни ихтиро қилиб тақдир этган бир танишмининг кўмагида «Полянте» дунёга келди. У тўрт хилдан иборат. Қуну тун ишлаш қувватига эга.

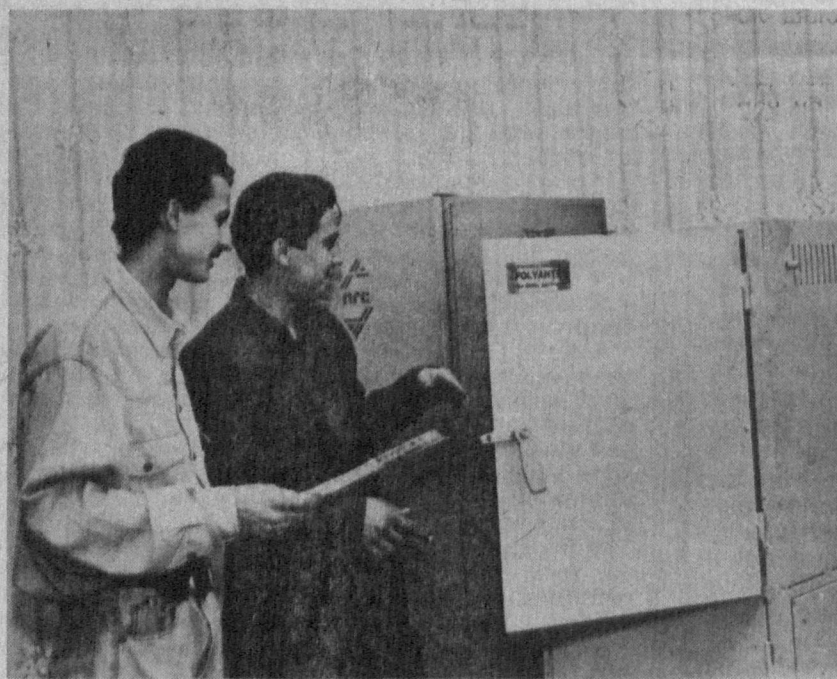
Полянте Грамитонович, мана шу ишлаб чиқарилаётган кичик нон дастгоҳи ҳозирги кунда Германия, Туркия, Россия ва Украина фирмалари ўртасида жуда машҳур бўлиб борапти. Бунинг сирини нимада?

— Гапнинг очигини айтадиган

тига — 100 киловатт-соат энергия сарфлайди.

— Сўзларингиздан кўриниб турибдики, мазали нон тайёрлашга иштиёқингиз баланд экан. Бу услубда иш юритишга нима кўпроқ сабаб бўлган?

— Мен кўпроқ халқ табиати илми билан ҳам қизиқаман. Айниқса, Абу Али ибн Синонинг ўғитлари мен учун дастур саналади. Унинг нон ҳақидаги доно маслаҳатлари ишлаб чиқаришга катта таъсир кўрсатган десам муболага бўлмайди. Чунки сифатли пишган нон ёрдамида бир қанча касалларга шифо топиладиган.

Хадра бекатидан 91-йўналиш бўйлаб қатновчи автобуска чиқдик. Олдимизда башанг кийинган ўрта ёшлардаги икки аёл турарди. Улар бир-бирларига сўз бермай, ниманидир баҳслашарди, писта чақиб, пўчоғини шундоқкина машина салонига улоқтиришарди. Дастлаб улар суҳбатга берилиб, ҳаёл билан шундай қилишаётган бўлса керак, деб ўйладик. Бора-бора фикримиз ўзгарди. Қарасак, улар ҳали-бери писта чақиб «мусобақаси»ни тугатишмайдигандек. Оёқости эса тобора пўчоққа тўлиб борапти. Кимтиниб бўлса-да, уларни қилишларидан огоҳ этдик. Шунда аёллар бараварига бизга чимирилишди.

— Ўзингизни билсангиз-чи, ўзга билан нима ишингиз бор сизни, — деди улардан бири захрини сочиб.

— Ахир бу жамоат транспорти бўлса, ундан кейин...

— Менга қаранг, жамоат транспорти бўлса нима қилибди. Уни ювиб, супуриб-сидирадиган одамлари бор. Шу меҳнатлари учун улар давлатдан пул олишади, — деди иккинчиси бобиллаб.

Тўғри гап айтиб балога қолдик. Яхши ҳамки, йўловчилар орасида ҳимоячиларимиз топилиб қолди. Бўлмаса, аёлларга бас келиш қийин эди. Хайрият, кейинги бекатда улар автобусдан тушиб кетишди.

Ушбу воқеа боис яқинда бир дўстимиз айтиб берган можарони эсладик.

— Жанжалнинг боши йўлакни озода тутишдан бошланди, — деб ҳикоя қила бошлади у. — Биласан, беш қаватли уйда турамыз. Рўпарамизда эр-хотиндан иборат бир оила яшайди. Ҳар кун эрталаб хотинни йўлакни сув сепиб суғурса, қўшни хонадон эгаларидан гоҳ эри, гоҳ хотини чиқиб, «чангитманг» деб тўполон кўтаришарди. Хотиним хунуб бўлиб: «Ўзлари супурмагандан кейин ҳеч бўлмаса раҳмат дейиш ўрнига тўғиллашмасан нима қиларди», — дейди.

Яқинда Ибихон (ўша қўшни хотин) аё-

лимга: «Менга қаранг, ўзингизни жудаям маданиятли қилиб кўрсатаверманг, йўлакни супурадиган ўз фарроши бор. Сизда қаларнинг жатига ўша фаррош ўлгур ҳам анчадан бери қорасини кўрсатмай қўйди. Давлатдан бекорга пул олиб ётибди», — деб танбех берибди ўзича.

Биз юқорида тилга олган воқеа иштирокчилари айнан аёллар бўлгани учун ҳам

фойдаланиларди. Сувга ахлат ташлаш-ку бутундай гуноҳ саналарди. Ҳозир-чи?

Кези келганда ўринли бир мисол келтирмоқчимиз. Бир вақтлар Юнусободнинг Фуломмаҳмуд Абдуллаев номли маҳалласини кесиб ўтадиган ариқдан зилол сув оқарди. Ундан нафақат бир нечта хўжаликлар, балки аҳоли ҳам экин-тикинларини суғорибгина қолмай, истеъмол ҳам

Покизапик

ФАРРОШЛАРГА КЎЗ ТИКИБ

эшитган қулоққа ғалати туюлади. Ахир улар покизапик тимсоли эмасми? Биз уларга бир нарсани эслатиб қўйишни ҳоиз топдик. Ахир наҳотки, каталакдек йўлакни супуриш учун фаррош хизматида кўз тикиб ўтирилса. Ҳар кун тоғ саҳарлаб туриб, эшик тагини, кўча ва ҳовлиларни супуриб-сидириш, сув сепиб, салқинлатиб қўйишдек азалий одатимиз қаёққа йўқолиб борапти? Нега бунчалик лоқайд бўлмасак?

Бироз кенгрок мушоҳада юритиш учун бир нечта рақамларни келтирсак, фойдаланган ҳоли бўлмас, албатта. Ҳисоб-китобларга кўра, шаҳримизда бир кунда 4200 тонна чиқинди чиқарилади. Уни ташқарига олиб чиқиб ташлаш учун 900 та машина керак бўлади.

Шаҳарда 5 минг ўрнига 1200 та фаррош фаолият кўрсатмоқда. Демак шундай шароитда торгина йўлакни супуриб тозалаш учун кеча-кундуз фаррош қутиб ўтиришимиз инсофданди?

Олдинлари ота-боболаримиз ҳрвдидан кўчага ахлат чиқариб ташлашни гуноҳи азим ҳисоблашган. Ушунда ҳар бир хонадоннинг ўз ўрачаси бўларди. Қиш бўйи тўпланган чиқиндилар ўша жойга ташланарди. Ҳар баҳорда ўрачалар тозаланиб, ундаги чиқиндилардан ўғит сифатида

қилишарди. Ҳозир ўша ариқнинг ҳолига вой. Тўғри, унинг маҳалла ҳудудида қайлашган қисми ҳар йили ҳашар йўли билан тозаланиб, тартибга келтирилади. Лекин нариги томон (даханинг 2-мавзеси атрофлари) ахлатларга тўлиб-тошиб ётибди. Очиғи, ўша жойдаги кўп қаватли уйларда турувчиларнинг баъзилари ариқдан ахлатхона сифатида фойдаланишмоқда. Андишасизлик шу даражага бориб етганки, ерли аҳоли ушбу ариқни тозалаш учун ҳар кун ташкилотларга югургани югурган. Ахир шундан кўра икки соат ҳашар уюштирилса-ку олам гулистон бўлади-қолади. Ариқ ҳам тозаланади. Ҳашарда қатнашганлар эса кейинчалик унга ўйлашиб ахлат ташлашади. Меҳнати сингган кейин қолганларни ҳам тартибга қайтаришади. Қани энди айтинг-чи, қай бири қулай, қай бири осон? Ўтмишга бир назар ташласак, не-не буюк ишлар ҳашар йўли билан амалга оширилганига гувоҳ бўламиз. Ана шу ҳашар туфайли қишлар, йўлқалар, каналлар, катта-катта иншоотлар қурилиб, бўнадё этилган-ки, кўпчилигимиз бу воқеаларнинг айнан шохиди бўлганмиз. Ҳозирда ҳам умумҳашари билан ошад ва кўркам бўлиб бораётган маҳаллалар кам эмас. Бундайлар жумласига Хувайдо, Фуломмаҳмуд Абду-

лаев, Мингўрик, Матонат, Усмон Юсупов, Яккасарой (бу рўйхатни давом эттириш мумкин) маҳаллаларини кiritсак бўлади. Уларнинг оқсоқоллари ўзлари ибрат бўлиб, аҳолини яхши ишларга қорласмоқда.

Инсон ҳеч қачон орзусиз яшамаган. Шундан бўлса керак, тараққий этган чет мамлакатларга бориб келган биродарларимиз бизга ўша жойдаги тартиб-интизом, озодагарчилик ҳақида ҳикоя қилишса, уларнинг сўзларини мароқ билан берилиб тинглаймиз. Уларга ҳавас қила туриб, беихтиёр: «Қани энди бизда ҳам шундай тартиб жорий этилса, озодагарчилик намунали йўлга қўйилса» деган ҳаёлга келамиз. Ўйлаб қарасанг, бу ниятга етиш унчалик ҳам қийин эмасдек туюлади. Аслида ҳам шундай. Бунинг учун ҳар биримиз ўз шаҳримизнинг чинакам жонқури бўлсак, унинг ошад ва кўркам бўлиши йўлида фидоийлик қилсак олам гулистон. Сирасини айтганда, мустақил давлатимиз пойтахтида истикомат қилаётган ҳақиқий тошкентлик гўзал шаҳри жамоли янада чиройли, кўча ва боғлари, гулзор ва кўкаламзор маҳаллалари, саранжом-саришта халқимиз табиятига мос равишда покиза бўлиши учун шахсан масъул эканлигини ҳис этиши керак. Шунинг ҳам таъкидлаш лозимки, бу йўлда дастлабки қадамлар ташланди. Шу йилнинг бошида Тошкент шаҳридаги озодаллик ва санитария тазолигининг аҳоли ҳақидаги Базирилар Маҳкамасида бўлиб ўтган йиғилиш, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Санитария қонунларини бузганлик учун жавобгарлиқни қўйиш тўғрисида»ги Фармони, «Пойтахтимиз ошад ва озода бўлиш» ташаббуси билан шаҳар фаолларининг барча тошкентликларга мурожаати, Наврўз байрамига бағишланган ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлигини ўтказишга юқоридаги фикримизнинг яна бир далилидир.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

Маҳалла гузарга эрталабданок гавжум бўлиб кетди. Ям-яшил боғча-нинг ёнбошидаги тўйхона байрамдагидек безатилган.

— Бугунги йиғилишимиз Мустақиллигимизнинг етти йиллигига бағишланади. — деди фахрий оқсоқол Эгамназар хожи Қодиров. — Қилинган ишларга бирров назар соламиз, тадбирлар белгилаймиз...

Маҳалла фаоллари, иззатли отахону онахонлар ҳам бўлгач оқсоқол Эркин Тўраев сўз бошлади:

— Маҳалламиз «Ўзбекистон Мустақиллиги» деб номлангани учун ҳам туманда биринчилар қаторида Мустақил-

ин исрофгарчилик ҳам бўлмайди. За-рур пайтда келиб олинаверади. Энди уй бекаси бўлган аёлларимизнинг уйда ишлаш муаммосини ҳам ҳал қил-сак яхши бўларди.

Чиндан ҳам «Каловини топса қор ҳам ёнар экан». Маҳалла қўмитаси ба-ҳамжихатлиқда аввало озодагарчилик, худудни тоза сақлаш, ободонлаштириш масаласида жонбозлик қилишиди. Ҳо-зир кўп қаватли уйлар орасида уюлиб ётадиган чиқиндиларни кўрмайсиз. Ҳар йиғилишда таъкидланишига ҳам ҳо-жат қолмади.

— Маҳалла — ўз уйимиз. Унинг қўчалари, уйлари ҳақрағасини кўзгү де-гим келади. — Қўмита котиби Шам-сиддин Шобаратов суҳбатга аралаш-ди, — келган меҳмонлар уни кўриб ди-димизга, ҳафсаламизга баҳо беради-да.

Тўйхона маҳалла аҳлига тўлиб кет-ди. Режалар кўпчиликка маъқул бўл-ди. Ундан ўрин олган авлодлар учра-шуви, гул байрами, мустақиллик му-шоираси, санъаткорлар билан, меҳнат фахрийлари билан учрашувлар, маҳал-ладаги энг яхши уй, энг яхши хона-дон, энг яхши уй бекаси сингари танловларни кўнгилдагидек ўтказишга келишиб ҳам олинди.

«Бир пиёла чой устиди» деб ном-ланган ушбу гурунг сўнггида Абдура-шид Азимов бошчилигидаги маҳалла макомчилар дастаси, Тошкент Давлат маданият институти талабалари ўз қў-шиқлари билан даврага файз кирит-дилар.

— Бу гурунг биринчиси, — деди «Ма-ҳалла» хайрия жамғармаси Юнусобод тумани бўлими раиси Мирислон Мир-жалолов. — Шундай гурунглр барча маҳаллаларда анъанага айланишига, одамларга маърифат, маънавият ула-шишига, муаммоларнинг ҳал этилиши-га эришяпмиз.

Озодбек ТЕМУРОВ.

Мирзо Улугбек ту-манидаги «Боғи Эрам» оромгоҳида ҳам меҳнаткашлар-нинг маданий дам олишлари учун бар-ча имкониятлар яра-тилган.

Оромгоҳда ўтказилган оммавий дам олиш кеча-ларида, республикамиз-нинг маданият ва санъат маҳсули билан юртлари-нинг ўқитувчи ва талаба-ларининг чиқишлари, А. Навоий номидаги Ўзбе-кистон Давлат академик Катта театрининг хонан-даси Мақсад Юнусова иштирокидаги бадий жамоа, таниқли хонанда Қозимжон Жабборовнинг ўзбек мумтоз қўшиқлари-дан тузилган концерт дастури, Республика «Бодом гули» бадий ҳа-

васкорларнинг кўрик-тан-ловини совриндори, ёш эстрада қўшиқчиси Дониёр Жабборов бошчилигидаги «Диёр» вокал-чолғу ансамблининг замонавий қў-шиқлари ҳамда «Юлдуз»

Гушапарда

«БОҒИ ЭРАМ» ЧОРПАЙДИ

маданият уйининг бадий жамоаларининг концерт дастурлари боғ меҳмонла-рини хушнуд этипти.

Оромгоҳдаги замонавий аттракционлар ва ўйин ав-томатлар, шахматчилар клуби, болалар ўйингоҳи ва бошқа қўлпа маданий ди-лоҷар тадбирлар дам олув-чилар хизматида бўлади.

Рустам ХҲАЕВ.

Пўкма

ЧОРРАҲАДАГИ «ТУЗОҚЛАР»

Сергели тумани машина бозори қаршисидаги, тўх-таб туриш жойидан катта йўлга чиқаверишда чап қўл-да, дарахт орқасига «Киришни тақиқловчи» йўл бел-гиси қўйилган. Шунга кўра қўшимча катта йўлга, ўн-га бурилишдан беш метрча нарида турган бетон устунга «Фақат тўғрига» буюрувчи йўл белгиси осиб қўйил-ган. Давлат стандарти бўйича «Фақат тўғрига» йўл белгиси ўн-га бурилишдан олдин катта йўл четига қўринарли қилиб ўрнатилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Хайдовчиларни қалғитаётган бу кўзга кўринмас «Ки-риш тақиқловчи» йўл белгиси айрим ДАН ходимлари-га қўл келаяпти. Бир зумда 4-5 та машина хайдовчи-лари кетма-кет ўн-га бурилишиб, «тўхтаб туриш» жойида «тузоққа иланиб» жарима тўлашапти. Хайдов-чилар ДАН ходимларига худони зорини қилиб, мен «Фақат тўғрига» йўл белгисидан олдин ўн-га бурил-дим десалар, «Бу ёққа келиб, мана бу ерга қўйилган «Киришни тақиқловчи» йўл белгисини нега кўрмадингиз», деган жавобни эшитадилар. Қизиқ, ДАН ходим-лари бетон устунга осиб қўйилган, «Фақат тўғрига» йўл белгисини ўн-га бурилишдан олдин қўйилиши ҳа-қида нега тегишли раҳбарларга маълумот бериш-майдил?

Худди шунингдек, Халқлар дўстлиги шохқўчасидан «Ўзбекистон» метросидаги чорраҳага келиб, чап то-монга бурилишда йўлчиқнинг «чапга» йўналишини кўрсатувчи кўк белги ёниб туриш вақти бошқа чорра-ҳаларга қараганда жуда оз вақтга ёниб-ўнади. Бу ва-қтда тахминан ўртача олганда 5-6 та машина ўтиши мумкин.

Бу чорраҳада ҳам ДАН ходимлари «зериқишмайди». Шу йўлчиқнинг «чапга» бурилишга жуда оз вақт ёниб-ўчишдан фойдаланиб, охириги ўтган машинани тўхтатиб жарима ундиришади. Хайдовчилар ДАН хо-димларидан шу ердаги йўлчиқнинг чирогини 10-12 та машина бурилиб кетиш имконига эга қилиб со-злашнинг иложи йўқми деб, савол берсалар, «Боринг кетаверинг, биз ўзимизнинг ишимизни ўзимиз била-миз», деган жавобни эшитишади.

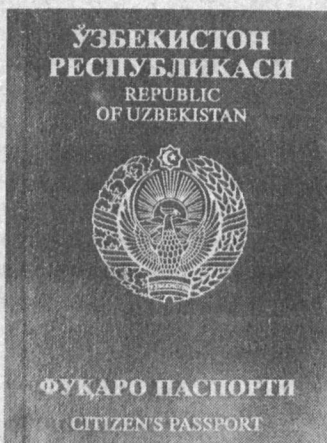
Юқоридаги каби ҳоллар хайдовчиларга қўйилган «ту-зоқ» эмасми?

Раҳим СУЛТОНОВ,
журналист.

Асосий ҳужжатимиз

ҚАЛБДА ИФТИХОР
УЙФОТАДИ

Мустақил Ўзбекистон Республикаси янги фуқаро паспортларининг жорий этилганига ҳам уч йил бўлди. Бу давр ичида минг-минглаб фуқаролар асосий ҳужжатларини олдиди. Ҳозир ҳам жойларда эски паспортларни янгиларига алмаштириш жараёни кенг давом этмоқда. Бизнинг Шайхонтоҳур туман Ички ишлар бўлимининг паспорт бўлими бошлиғи, милиция подполковниги Абдор Азларов билан суҳбатимиз ҳам туманда Ўзбекистон фуқаролик паспортларини жорий этиш жараёни қандай кечаётгани, бу борада қилинаётган ишлар хусусида бўлди.

Туманимизда эски паспортларни янгиларига алмаштириш ишлари «Мақтаб — маҳалла—корхона ва муассасалар» учта йўналиши бўйича пухта ташкил этилган. Чунончи, туман ҳокимлигида ойига бир неча мартадан маҳалла оқсоқоллари ва фаоллари иш-тироқда йиғилишлар ташкил этилади. Унда бизнинг ходимларимиз ҳам доимо қатнашишлари паспортларни алмаштириш масалалари бўйича оқсоқоллар билан биргаликда бамаслаҳат фаолият кўрсатадилар. «Ватан—маҳалладан бошланади», деганларидек бу жараёнда албатта маҳаллаларнинг иштироки кенг ва роли катта бўлган. Айниқса, маҳалла фаоллари ёрдамида тарғибот ишларининг олиб бориладигани, тез-тез қизикарли учрашувлар ташкил этиладигани нур устига аъло нур бўлиб қолди. Масалан, кейинги пайтларда Сархумдон, Тинчлик, Гулбод ва Камолон маҳаллаларида ана шундай учрашувлар бўлиб ўтди.

Ана шундай мулоқотларда Ўзбекистон Республикаси паспорти мустақил давлат фуқаросининг асосий ҳужжати эканлиги, ундан гурурланиш, кўз қорачиқдек асраб-авайлаш зарурлиги алоҳида таъкидланмоқда. Паспорт тартибига риоя этишининг масъулияти тушунтирилмоқда.

Бизнинг шатимизда ўз суратқашимиз бор. Аҳолига янада катта қулайликлар туғдириш мақсадида, кишилар суратқашларга бориб овера бўлимасинлар деган ниятда маҳаллалардаги учрашувлар пайтида алоҳида хоналар ташкил қилиниб, янги паспорт олаётганлар шу ернинг ўзига суратга туширилмоқда. Айниқса, Камолон, Гулбод, Сархумдон ва Хувайдо маҳаллаларида фаоллар ва худуд нозирлари иштирокида паспорт алмаштириш ишлари яхши ташкил этилганлигини таъкидлаб ўтиш жоиз.

Ички ишлар ходимлари иштирокида яқин кунларда Маннон Уйғур ва Каттабоб маҳаллаларида учрашувлар ташкил этиш режалаштирилган.

Бу борада бизга туман ҳокимлиги ҳам катта ёрдам берапти. Чунончи, ўтган йили 60 га яқин кам таъминланган оилаларга бепул паспорт бериш учун ҳокимлик томонидан маблағ ажратилган. Бу йил ҳам маҳаллаларни айланиб, ночор кишиларнинг руҳини тизиб.

Мақтаб битирувчилари ўртасида ҳам тарғибот ишларини олиб бораёмиш. Яқинда «Марказ — 13» мавзесидаги 115-мактабда суратқаш иштирокида учрашув бўлиб, уларга ҳам янги паспортлар бериш шарт-шароитлари яратилган.

Учинчи йўналиш бўйича ҳам ишларини яхши кетяпти. Яқинда туман ҳудудидаги 28 та давлат идораларини айланиб, улар ходимлари паспортларини алмаштириш юзасидан фаолият олиб бордик.

Хуллас, амалга ошираётган ишларимиз натижа-сида туманимизда паспорт алмаштириш муваффақиятли давом этмоқда. Уйлаймики, туман ҳокимлиги, маҳаллий органлар билан яқин ҳамкорликдаги ишларимиз келгусида янада яхши натижалар беради.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

Танловлар

«МИСР ҲАҚИДА
НИМАЛАРНИ БИЛАСИЗ?»

Ўзбекистон телевидениесининг Кино бош тахририяти Миср Араб Республикасининг Ўзбекистондаги матбуот шўъбаси билан ҳамкорликда «Миср ҳақида нималарни биласиз?» телевикторинасини ўтказган эди.

Миср халқи ва унинг шу кеча-кундуздаги ҳаёти ва ютуқлари билан юртдошларимизни яқиндан таништириш, айниқса ҳар икки мамлакат ўртасида сайёҳлик соҳасини тараққий эттириш бунда асосий мақсад қилиб қўйилган эди. Шу боис викторина саволлари Миср мамлакатини, унинг сайёҳлик масканлари, ҳаёти ва ижодида Миср муайян роль ўйнаган ўтмишдаги ўзбек мутафаккирлари, хусусан Аҳмад ал-Фарғоний ва Имом ал-Бухорийларга тааллуқли бўлди. Республикаимизнинг турли вилоятларида истиқомат қилувчи турли касб ва ихтисослик эгалари бўлиб юзлаб телетомошабинлардан телевикторина саволларига жавоблар келди. Улар билан танишиш мақсадида махсус ҳакамлар ҳайъати тузилди. Натижада ўзбек телетомошабинлари Миср ҳақида жуда кўп маълумотларга эга эканликлари маълум бўлди. Зеро ўттиздан ошқик телетомошабинлар барча саволларга тўла, баъзиларига ўта муфассал қўшимча маълумотлар билан мактуб йўлаган эдилар. Шу сабабдан гоилибларни аниқлаш осон кечмади ва бунинг учун қуръа ташланди. Шу тариқа битта биринчи ва олтига рабатлангичи совринлар соҳиблари аниқланди. Телевиктори-

на гоилиб—жаҳон иқтисоди ва дипломатия университетининг француз тили ўқитувчиси Гулпошша Эргашхўжаева Миср сайёҳлигини ривожлантириш бoш бошқармаси ҳамда «Миср хаво йўллари» компанияси томонидан ажратилган йўлланма бўйича бир ҳафта давомида Мисрнинг диққатқа сазовор ерларини томоша қилиб қайтди.

Миср Араб Республикасининг Ўзбекистондаги Факултетида ва Мухтор элчиси доктор Мамдуд Шавқий, элчи жанобларнинг оммавий ахборот бўйича маслаҳатчиси Рафъат Ас-Сабъа, Миср фан ва таълим бошқармасининг бошлиғи Одил Шиха томонидан рабатлантирувчи мукофот сифатида топширилган. Фиръавнлар даври тарихий ёдгорликларини намуналар акс эттирилган эсдалик совғалари ҳамда унармандчил буюмлари Тошкент Давлат шарқшунослик институтини талабалари Миразиз Каримов ва Иброҳим Усмонов, Юнусобод тумани меҳнат биржаси ходими Зиёвуддин Миробидов, Марғилон шаҳридаги музей ходими Рустам Бадалов, Чилонор туманида истиқомат қилувчи Абдорхон Мўминхўжаев ва Шаҳзода Рўзметовларга насиб этди.

Дилмурод ИСМОИЛОВ.

— Маълумки, оилавий болалар уйларининг ташкил этилиши бу жаҳон тажрибасида синалган усулдор. Бу усул «СОС — Киндердорф Интернэшнл» халқаро жамияти лойиҳаси асосида вужудга келган махсус оилавий болалар уйлари иш тажрибаларида ўзини оқлаб келмоқда. Ушбу жамиятнинг вакиллари мамлакатимизга ташриф буюрганларида, уларни пойтахтимиздаги Шомамудовлар оиласи хотирасига атаб ўрнатилган ёдгорлик зиёратига олиб бордик. Уларга бу ёдгорлик тарихини гапириб берганимизда диллари завққа тўлиб «Сизларда аввалдан бундай одамий, етимпарвар оилалар бўлган экан, бошлаган ишимиз, албатта юртингизда муваффақият қозонади», дейишди.

Шундай қилиб «СОС — Киндердорф Интернэшнл» халқаро жамиятини Ўзбекистонда болалар учун қишлоқлар яратиш ҳақидаги тақлифи ҳукуматимиз томонидан яхши қабул қилиниб қўллаб-қувватланди. «Соглом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси, республика хотин-қизлар қўмитаси ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимлиги томонидан «СОС — Ўзбекистоннинг Болалар қишлоқлари» деб номланган лойиҳа тайёрланди. Ушбу лойиҳага «СОС — Киндердорф Интернэшнл» халқаро жамияти шафелик қилди. Республика Вазирлар Маҳкамаси 1997 йил 31 декабрда «СОС — Ўзбекистоннинг Болалар қишлоқлари» Ассоциациясини ташкил этиш тўғрисида» қарор қабул қилди ҳамда ҳукуматимиз билан халқаро жамият ўртасида «СОС — Ўзбекистоннинг Болалар қишлоқлари»ни ташкил этиш ва фаолият кўрсатиши ҳамда Ўзбекистон Республикасида улар билан боғлиқ лойиҳалар тўғрисида» битимга келишишди.

Мана бу лойиҳани амалга ошириш учун биринчи қадамлар қўйилди. Пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек туманида Мирзо Малик кўчасида шунинг учун 5 гектар майдон ажратилди. Тез кунларда унинг пойдеворини бунёд этиш ишлари бошлаб юборилди. Қурилиш ишларини эса шу йил охиригача поёнига етказиш кўзда тутилган. Айни кунларда ҳамкорларимиз Тошкентга келишиб лойиҳани амалга ошириш билан боғлиқ бўлган ташкилий-техник тадбирларни ўтказиш юзасидан музокараларни давом эттиришмоқда.

— Лойиҳани амалга ошириш учун маблағ ким томонидан ажратилди?

— Битимда кўзда тутилишига қўра маҳалланинг қурилиши ҳамда унинг келгусидаги фаолияти, у ерда яшовчи оилаларнинг таъминоти тўғрисида «СОС — Киндердорф Интернэшнл» халқаро жамияти маблағи ҳисобига бўлади. Яна шунинг ҳам айтиб ўтиш лозимки, бизнинг мамлакатимиз «Болалар маҳалласи» фаолият кўрсатадиган 128-давлат бўлади. Ана шундай маҳаллалар сони эса жаҳон бўйича 350 тани ташкил этади.

Марказий Осиё давлатларидан Қозғистонда шундай маҳалла фаолият кўрсатаётган бўлиб, Қирғизистонда эса қурилиши давом этмоқда.

— Лойиҳа ҳақида батафсилроқ тўхталиб ўтсангиз.

— Ҳар бир инсон учун оила шундай бир муқаддас даргоҳ ҳисобланадики, бу даргоҳда у ҳаммиса шодлик, меҳр-муҳаббат, куч-қудрат ҳамда ўзига керакли тасалли топади. Лекин ораимизда тақдир тақозоси билан оила нималигини билмайдиган, меҳрибон зот — она алласизлиги ва она эртасизлиги ўсаётган, дунёдаги энг яқин ва севимли одами — онанинг меҳрига ташна болалар ҳам оз эмас. Агар улар ўз бағрига олган болалар уйига ўтсангиз, кичкинтойларнинг мунглиги нигоҳларига боқиб, уларнинг мурғак қалбларида кечаётган алланималарни сўз билан ифода қилиб олайсиз.

Лойиҳада кўзда тутилган «Болалар маҳалласи»нинг асосий мақсади болаларни қандай қилиб танлаб олинади? — Бунинг учун «СОС — Ўзбекистоннинг Болалар қишлоқлари» ассоциацияси Халқ таълими, Соғлиқни сақлаш вазирликлари ва бошқа ташкилотлар билан ҳамкорликда «СОС — Болалар қишлоқлари» халқаро ассоциациясининг махсус программаси асосида оналар тестлардан ўтишади. Тест синовларидан муваффақиятли ўтган оналар бирин-

лар маҳалла»сининг асосий мақсади тақдир тақозоси билан она-онадан ажралган ана шундай ўғил-қизларнинг оилада меҳрибон аёл — она қўлида тарбияланишига эришиш, уларда ака-укалик, опа-сингиллик туйғуларини тарбиялашдир. Улар ҳам бошқа болалардек муқаддас гўша — оила нималигини билишларига муваффақ бўлишдир.

— Лекин бу борада шундай савол туғилади: отасиз оила тўлақонли бўла оладими?

— Жуда ўринли савол, албатта, «Болалар маҳалласи»да оналикка танлаб олинган аёлларнинг ёши 35 дан ошмаслиги керак. Шу билан бирга унинг турмуш ўртоғи ҳамда болалари бўлмаслиги керак. Чунки бу аёл ўзининг бутун меҳрини шу боқиб олган болаларига қаратиши,

1998 — Ойла йилли

«БҮНЧА
БАҒРИНГ ИССИҚ,
ОНАЖОН!»

Президентимиз Ислам Каримов 1998 йили Ойла йили деб эълон қилганларида оилани ҳар доим муқаддас даргоҳ ҳисобловчи мамлакатимиз аҳолисининг жуда кўпчилиги бу нарсани бир олам мамнуният билан қарши олди. Бугун эса юртимизда ана ўша табарруқ йилнинг ўзига хос хусусиятлари кенг қўламда ўзининг қирраларини намойиш этмоқда.

Илгари хабар берганимиздек, пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек туманида бунёд этилиши кўзда тутилган «Болалар маҳалласи» етим болалар меҳрибон она бағрида, оила даврасида ўсиб-униш, камол топиш, меҳр-оқибат туйғуларини шакллантиришда жуда муҳим роль ўйнайди.

«Болалар маҳалласи» — у қандай бўлади, унинг асосий мақсади ва вазифалари нима-лардан иборат, ким томонидан ташкил этилади? Бу муҳим лойиҳа ҳақида бизга «Соглом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси раисининг ўринбосари Алишер Алимов куйидагиларни сўзлаб берди:

уларнинг чинакам оналари ролини ўйнаши шарт. Энди оталарга келсак, унинг вазифасини маҳаллани ташкил этган раҳбарлар адо этишади. Чунки бу нарсаси кўп йиллик тарихда синаб қўрилган.

Биринчи болалар қишлоқлари 40-йилларнинг охиридаги ташкил этилган. Унинг ташкилотчиси Герман Гмайнер бўлган. У кўп болали оилада ўсган бўлиб, ота-оналари ёшлигида вафот этмишган эди. Етим қолган 10 нафар болани энг катта оналари вояга етказди. Опа ўзидаги масъулиятни чуқур ҳис этиб, бутун умрини ука ва сингилларини тарбиялашга, уларни оёққа турғазига бахш этди. Унинг саъй-ҳаракатлари ўз натижасини бериб, барча оила аъзолари жамият учун фойдали инсонлар бўлиб етишдилар. Шунда Гмайнер етим болалар учун тўлақонли оила бўлиш учун онанинг ўзи ҳам етарли экан, деган хулосага келди.

— «Болалар маҳалласи»нинг она ҳамда унинг болалари қандай қилиб танлаб олинади?

— Бунинг учун «СОС — Ўзбекистоннинг Болалар қишлоқлари» ассоциацияси Халқ таълими, Соғлиқни сақлаш вазирликлари ва бошқа ташкилотлар билан ҳамкорликда «СОС — Болалар қишлоқлари» халқаро ассоциациясининг махсус программаси асосида оналар тестлардан ўтишади. Тест синовларидан муваффақиятли ўтган оналар бирин-

чи болалар қишлоқлари ташкил этилган мамлакат — Австрияга уч ойлик ўқишга юборилади. Танлаб олинган аёллар у ерда худди шундай маҳалладаги оилаларда истиқомат қилиб, уларнинг яшаш тарзи билан яқиндан танишадилар.

Шунингдек, оилада ҳар хил ички вазиятлар юзга келиши мумкин. Она — тарбиячи ана шундай ҳолатларда четдан ҳеч кимнинг аралашувисиз ўзи ҳал этиш ҳуқуқига эга. Оиланинг умумий даромадини харажат қилиш — оила барча аъзоларининг иштирокида амалга оширилади. Пул маблағлари ҳар бир оила аъзоларининг сонига қараб ассоциация томонидан ажратилади. Бундан ташқари оналарга яна иш ҳақлари ҳам тўланади. Энг асосийси, болаларни жон-дилдан севувчи оналар мураббийликка лойиқ топилади, чунки болаларга меҳр-муҳаббат улашган онагина уларни бахтли қила олади. Истатистика, ҳар бир бола «Бунча бағринг иссиқ, онажон!» деб чин қалбдан айта олсин. Бу оналарнинг биринчи марта бола тарбиялаётгани ҳисобга олиниб, аввалига уларга 1-2 та ўғил-қиз берилади, кейинчалик улар ўз имкониятларидан келиб чиқиб бир неча, ҳатто 10 нафаргача болани тарбиялашлари мумкин.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, оилаларда яшовчи болаларнинг барчаси медицина кўригидан ўтказилади, уларнинг соғлиқлари талаб даражасида бўлсагина, оила аъзолари бўла олади.

— «Болалар маҳалласи» қандай қўринишга эга бўлади?

— Беш гектарга яқин майдонни эгаллаган бу мавзеге 12-14 та икки қаватли коттежлар қурилиши мўлжалланган бўлиб, уларда алоҳида-алоҳида оилалар яшашиди. Бу хонадонларнинг меҳмонхона, болалар хонаси, ошхона ва айвонлари бўлади. Лойиҳада яна шу нарсалар ҳам кўзда тутилганки, бу маҳаллада болалар боғчаси, мактаб, поликлиника, касб марказлари ташкил этилади. Бундан ташқари ўсмир ёшларни мустақил ҳаётга тайёрловчи ўсмирлар маркази ташкил этиш мўлжалланмоқда. Агар болалар вояга етгач, хоҳласа шу оилада яшайди ёки ўзи мустақил турмуш кечириши мумкин.

— Ҳар бир давлатнинг ўзига хос хусусиятлари бор. Ҳар бир оиланинг ҳам шунга яраша ўз урф-одатлари, кадриятлари бўлади. Ана шу урф-одатлар Ўзбекистондаги «Болалар маҳалласи»да ҳам ўз аксини топадики?

— Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, бунёд бўладиган қишлоқларни бизда болалар маҳалласи деб аталади. Ҳамкорларимизни бу нарсасида кўндириш осон кечмади. Чунки уларнинг фикрича, «маҳалла» тор характерга эга. «Киндер» — бола, «дорф» — қишлоқ дегани. Бизнинг фикримизча эса ўзбек маҳалласи ўз-ўзини бошқариш органи бўлиб, Ватан ичра ватан ҳисобланади.

Ўғирсини айтиш керак. Албатта, халқимизнинг жуда кўп ўзига хос хусусиятлари, урф-одатларини лойиҳада акс эттиришнинг илоҳи бўлмади. Масалан, ўзбек оилаларида тўй ва маъракаларда қариндош-уруғ ва маҳалладагилар ёрдам қўлини чўзадилар. Лекин уйлаймики, ана шундай вазият янги мавзедда ҳам туғилиб қолгудек бўлса, албатта бутун маҳалла яхши аънаваларимизни давом эттириши аниқ.

— Шундай «Болалар маҳалласи»ни республикамизнинг бошқа вилоятларида ҳам ташкил этиш режалаштирилгани?

— Менимча, бу ҳақда гапиришга ҳали биров эртароқ бўлса керак, лекин Тошкент тажрибаси юртимизнинг турли бурчакларида кенг қўлоқ ёзишга ишончим комил. Яна шунини ишонч билан айтишим мумкинки, яратилажак ана шундай болалар маҳаллалари лойиҳаларини нафақат чет эллик ҳамкорларимиз, балки ватандошларимиз ўз қўлига олса ажаб эмас. Бу хайрли ишга юртимизнинг тадбиркор ва ишбилармон кишилари ўз хиссаларини қўшадилар, деб умид қиламиз.

Суҳбатдош Шарифа ИЛЁСОВА.

Гўзаллик нигоҳини тортганда.
Равил Альбеков олган сурат-лавҳа.

Ўзбекистон Бадий академиясининг марказий кўرғазмалар залида мамлакатимизнинг таниқли рассомлари Темура Саъдуллаев ҳамда Лев Резниковнинг шахсий кўрғазмалари очилди. Унда намойиш этилаётган рангтасвир ва графикага оид асарлар тасвирий санъатнинг кўп жанрларига мансуб бўлиб ҳар иккала мўаллифнинг ижодий фаолияти турли қирраларини намойиш этади.

Ҳозирги вақтда Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриётида бош мусаввир лавозимида хизмат қилиб келаётган маҳорати даражаси юқори эканлигидан дарак беради.

Лев Розников узоқ ижодий йўлини муваффақиятли босиб ўтган тажрибали, бир қанча шоғирлар ҳам етиштирган мусаввир, ҳар қандай бўлган мунтазам шуғулланиб келмоқда. Низомий номида-

Кўрғазмалар

УСЛУБ ТУРЛИ —
МАҚСАД МУШТАРАК

ги Тошкент давлат педагогика институтини тугатган А. Навоий номидаги Давлат адабиёт музейида ўзбекистон халқ рассоми, раҳматли Чингиз Аҳмадов раҳбарлигида деворий сувратлар ишлаш фаолиятини бошлаб, уни пухта ўрганди, ўз қобилиятини намойиш этди. Ижодий йўлини белгилаб олган мусаввир юзлаб мавзули композициялар ва бадий безаклар ишлади. Т. Саъдуллаев ижодининг сара намуналарини Покистон, Хиндистон ва бир қанча Фарб мамлакатларида ҳам намойиш этилган. Кўрғазмадаги «Оналик», «Камалиддин Бехзод», «Бобур», «Абу Али ибн Сино», «Алпомиш ва Барчиной», «Наврўздаги қизлар баъзи», «Мунот», «Хосият Бобомуродова портрети» каби асарлар билан бир қаторда ўзининг мазмун қўламини жиҳатидан алоҳида ажралиб турувчи «Ешлик», «Ҳаёт фалсафаси», «Аждодлар садоси», «Учлик-маҳмулар ва «Индир Ганди» рангтасвир

нинг аксарият қисми кўрғазмадан муносиб ўрин олган. Рангтасвир санъатининг 100 дан зиёд портрет, манзара, натюрморт каби жанрларига мансуб ижодий ишлар ўз рағдорлиги, тасвир-тарихининг аниқлиги билан ажралиб туради. «Автопортрет», «Она», «В. Кайдалов портрети», «Хива», «На-най», «Тоғ», «Самарқанд тор кўчаси», «Иссиқ қўл», «Оқшом қўшиғи», «Баҳор натюрморти», «Атиргуллар», «Лолалар» шундай мукамал, жозибдор асарлар сирасига киривчи ижод намуналаридир. Кўрғазма икки турлича ижод йўлига, ўз ифода услубига эга бўлган мусаввирларнинг Ўзбекистон тарихи, ҳозирги кунини воқеалари мавзусидаги муштарак жиҳатларини ҳам кўрсатадики, бу ҳусу-сият асарлардаги замонавийликда ўз ифодасини топадигани билан аҳамиятлидир.

Баҳром ТОҶИЕВ,
Ўзбекистон Бадий академияси ижодкорлар уюшмасининг аъзоси.

Турфа олам

ТИШДАН
ҚУРИЛГАН
МИНОРА

Франциядаги машҳур Эйфель минорасини ким билмайди дейсиз? Минора қурилгандан буён уни-ниг модели турли материаллардан ҳар хил қат-таликларда ишланган. Испаниялик Хуан Мерчан миноранинг яна бир антика моделини тайёрлади. У ўзининг қурилиши учун махсус ишланган уч мингта сигир тишини ташлади. Бундай йирик коллекцияни ўзига кўп қўлаб дўстлари ёрдамида икки йил йиғди. Сигир тишларидан тайёрланган бир метрлик минорага Мерчаннинг бир йилу 3 ой вақти кетди.

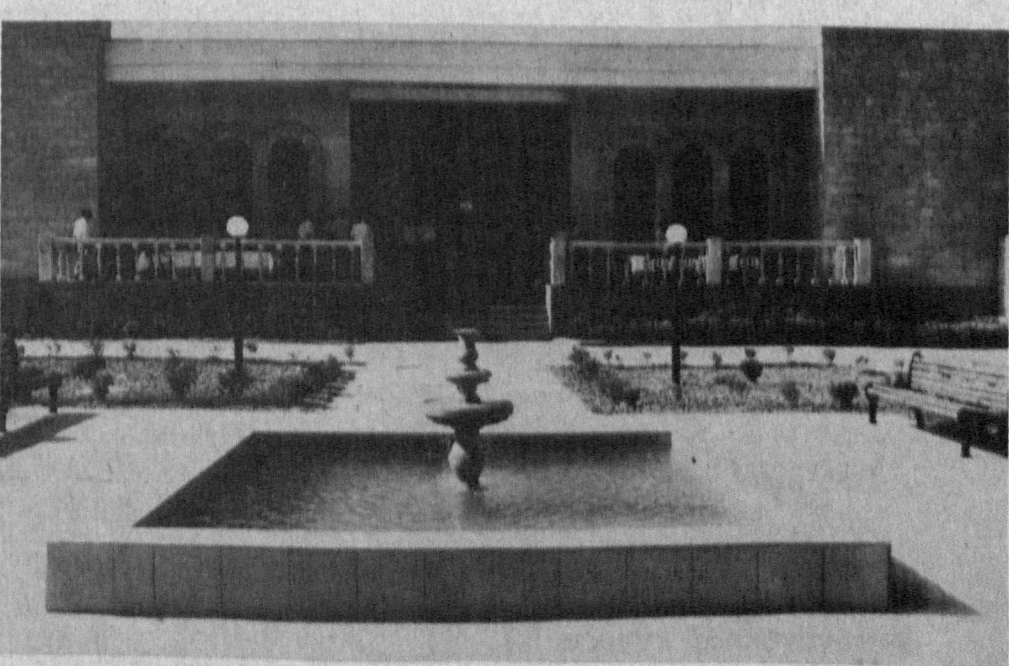
ШИША ҲАМ
ЁНАДИ

Шинанинг ёнганини ҳеч кўрганмисиз? Йўқ, деб жавоб беришнингиз тайин. Хатто эшитмаганиз ҳам, фақат эритиб, ундан у-бу нарсаси тайёрланишини кўрганмиз ёки эшитганимиз, холос. Лекин Хиндистоннинг Райпу шаҳрида яшовчи Жамрал Баба, Нкритаман шишаларни бемалол ёндади. Гап шундаки, у рангсиз суюқлик яратган. Уни шиша ё ойна устига сеппи, гугурт чакилса бўлди, қуйиб қулга айланади. Жамрал ўша суюқлигини кўп сонли томошабинлар орасида ва телевидение гувоҳлигида синовдан ўтказди.

КОНВЕРТНИ
ОЧМАЙ...

Сафлавахани ўқиб, «йў-ей!» дея ҳайратдан ёқа ушлашингизни сезиб турибмиз. Бироқ бу бор гап. Гарчи конвертлар муҳраб қўйилган бўлса-да, ичиди-ги хатни бемалол ўқиса бўларкан. Бунинг учун Дейв Миллернинг Йоханнесбургдаги дўкончасидан бор-йўғи 95 рангга (Жанубий Африка Республикасида пул бирлиги), янги 32 АҚШ долларига махсус суюқлик сотиб олинса бўлди, бу суюқлик конвертни очмай ичидиганини ўқиб имконини беради.

Гўзал ҲОЛИҚОВА тайёрлади.

Мухташам қошона саҳнида ёлғиз фаввора.

Рустам Шарипов олган сурат-лавҳа.

Хорижда АФИНА ХУДОСИНИНГ ҚАДИМГИ ҲАЙКАЛИ

Хайфа соҳили яқинидаги сув остида ўтказилган қазилмалар пайтида Греция уруш ҳудоси Афинанинг бронза ҳайкали топилди. Ишлар Исроил маориф ва маданият вазирлиги Археология ва обидлар башқармаси денгиз археологияси бўлими раҳбарлигида олиб борилди.

Хайфа шаҳри муниципалитети йирик қурилиш лойиҳаси олдидан эксперт текширишини ўтказиш учун археологларни тақлиф этди. Ана шу текшириш давомида кечки Рим даври, эрамининг 2-3 асрлари ҳазинаси — қумшў тангалар, балиқчилик анжомлари (шу жумладан тўр тўқиш учун ниналар), бронзадан ясалган меҳнат қуроллари, тарози учун қўроғини тошлар ва якорь топилиди. Худди шу ерда Греция уруш ҳудоси Афинанинг 20 сантиметрлик бронза ҳайкалчаси топилди.

Археология ва обидлар башқармаси денгиз археологияси бўлимида маълум қилишганидек, ҳайкалча ниҳоятда яхши сақланган. У ҳали тазаланмаганига қарамастан унга берилган безакнинг гоят нозик деталлари аниқ кўриниб турибди. Афина тоғу кийган, қўрағида меҳнат қуроллари тақинчоқ, бошида жанговар дубулға, қолган изларига қараганда у қўлида жанговар найзани ушлаб турган.

КУХНА ҚАБРИСТОН ТОПИЛДИ

Маориф ва маданият вазирлиги археология ва обидлар башқармаси Исроил ва умуман Яқин Шарқ ҳудудидида ҳозиргача топилган энг ноб ёдгориқлардан бирида қазилмалари тугалланмоқда. Гап Ханнаней даврига мансуб, деярли 4 минг йилли, олимларнинг фикрича Исроил ҳудудидидаги энг йирик қабристон ҳақида кетяпти.

Бу қадимги ёдгориқ етти йил муқаддам археолог Иоси Леви томонидан топилган эди — ярим метр чуқурликда 40 дунам ер майдонида деярли мингта қабр аниқланди. Ҳозирги пайтда синов қазилмалари тугалланмоқда, улар давомида 30 тадан ортиқ қабр очилди. Қум тепалари остида яна деярли 970 та қабр бўлиб, улар олимларга бу ерга бобаконлар келишидан аввал Ханнаней ерларида қимматли қилган, деган энг катта жумбоқлардан бирини топишлари керак. Бунинг устида Исроилнинг қадимги тарихи тадқиқотчилари бош қотирмоқдалар.

Гап Исроил тарихининг энг сирли даврларидан бири — эраминдан аввалги иккинчи минг йилликнинг боши ҳақида кетмоқда. Бу давр ҳақидаги маълумотлар жуда кам. Олимлар ўша даврнинг аниқ хронология доиралари ҳақида аниқ фикрга кела олмагандилар.

— Бу ерда топилган қадимги қабристон бу жойда йирик ва уюшган аҳоли яшаганлигидан далолат беради, — дейди Қуддус университетини Қадимги Шарқ археологияси ва маданияти бўлимида профессор Зеэв Герцог. — Бу қабрлардан топилган гоят хилма-хил бўлган бу ерда яшаганлар ҳақида биз уларнинг турар жойларини топандагидан кўпроқ нарсани билиб олиш имконини беради.

АРХЕОЛОГЛАР КАШФИЁТИ

Исроиллик археологлар христиан дунёсининг нуктаи назаридан энг муҳим кашфиётлардан бирини қилдилар.

Қуддусдан жануброқда, Вифлеемга (Бейт-Хелемга) борадиган йўлда улар бир қояни аниқлашди, христиан афсоналарига мувофиқ унинг ёнида Христга қўзи ёришдан аввал биби Марям олган экан.

Уша ерда археологлар яна энг эрранинг V асри Византия черкови харобаларини топдилар. Черков император Зенон даврларида қурилган деб мўлжалланмоқда. У Гризим тоғида «сакизта хоч» қурилиши деб ном олган иншоотнинг тарихий қисми бўлган.

Исроил обидларни раҳбарлари бир неча ўн хорижий ва исроиллик журналистлар иштирокида учрашув ўтказдилар. Улар Муқаддас қоя ва Византия черкови яқин келажикда Исроилдаги марказий зияратгоҳлардан бирига айланади деб умид билардилар.

Қуддусдаги грек православ черкови патриархи Диодорос Биринчи бу топилгани «Ниҳоятда юксак тарихий ва диний аҳамиятга эга бўлган буюк кашфиёт» деб атади.

Рейтер агентлигининг хабарига қараганда, патриарх муқаддас жойни сайёҳлик объектига айлантириш учун черков бир неча юз минг доллар сарфлашга тайёр эканлигини ҳам айтган.

Техника фанлари номзоди Салим Самовий ўй кўн-гирининг устма-уст босади. «Ойнаи жаҳон»да фа-зоғирлар ҳақида кино кў-риб ўтирган қизи Комета қўлини ҳонада кир юваёт-ган онасига хитоб қилади:

КОМЕТА. Мамуля, эшикни очинг, чолингиз келди!

Хужума ая йўл-йўлак қўлини пешбандига артиб, эшикни очади. Терлаб-пишган эри туфлис-ни эшик турмуши тираб ечи-да, хотинини шоширади.

САЛИМ. Ишчи йиғиштиринг, меҳмон бошлаб келдим.

ХУЖУМА. Қанақа меҳмон?

САЛИМ. Сирли меҳмон, пастда турибди.

ХУЖУМА. Намунча ҳовлиқасиз, меҳмонингиз осмондан тушгани?

САЛИМ. Ҳа, космосдан, учар тарелкада тушган.

ХУЖУМА. Ҳой, мена қаранг, мабодо иштингиз йўқми? Нима деб дедирясыз?

САЛИМ. Осмондан тарелкада тушиб одамлар билан мулоқот қилаётган жондорларни эшитганимиз?

ХУЖУМА. Нима бўпти?

САЛИМ. Ушанақа меҳмон билан «Сирли олам»да ишлайдиган ошман-никида учрашиб, уйга тақлиф қилдим.

ХУЖУМА. Учар тарелкаси қаерга қўйибди?

САЛИМ. «Чорсу» меҳмонхонаси томига тушган эмиш.

ХУЖУМА. Унда меҳмонни нега олиб кирадингиз?

САЛИМ. Лифт кўтаролмади. Ав-

тоқран қақирдим. Ҳозир кўтариб олиб чиқиб қўяди.

(Комета деразадан бошини чиқариб пастга қарайди).

КОМЕТА. Вой, қадимги рицарларга ўхшади. Бошидан оёқ совути қийиб олимпиади. Узим беш юз кило келса керак-ти!

(Автокран овози эшитилади. Кейин робота ўхшаган баҳайбат жондор «гурс-гурс» юриб ичкари киради).

ЖОНДОР. Салом... ер... лик

КОМЕТА. Мамуля, эшикни очинг, чолингиз келди!

ХУЖУМА. Ҳой, мена қаранг, мабодо иштингиз йўқми? Нима деб дедирясыз?

САЛИМ. Осмондан тарелкада тушиб одамлар билан мулоқот қилаётган жондорларни эшитганимиз?

ХУЖУМА. Нима бўпти?

САЛИМ. Ушанақа меҳмон билан «Сирли олам»да ишлайдиган ошман-никида учрашиб, уйга тақлиф қилдим.

ХУЖУМА. Учар тарелкаси қаерга қўйибди?

САЛИМ. «Чорсу» меҳмонхонаси томига тушган эмиш.

ХУЖУМА. Унда меҳмонни нега олиб кирадингиз?

САЛИМ. Лифт кўтаролмади. Ав-

тоқран қақирдим. Ҳозир кўтариб олиб чиқиб қўяди.

(Комета деразадан бошини чиқариб пастга қарайди).

КОМЕТА. Вой, қадимги рицарларга ўхшади. Бошидан оёқ совути қийиб олимпиади. Узим беш юз кило келса керак-ти!

(Автокран овози эшитилади. Кейин робота ўхшаган баҳайбат жондор «гурс-гурс» юриб ичкари киради).

ЖОНДОР. Салом... ер... лик

КОМЕТА. Мамуля, эшикни очинг, чолингиз келди!

ХУЖУМА. Ҳой, мена қаранг, мабодо иштингиз йўқми? Нима деб дедирясыз?

САЛИМ. Осмондан тарелкада тушиб одамлар билан мулоқот қилаётган жондорларни эшитганимиз?

ХУЖУМА. Нима бўпти?

САЛИМ. Ушанақа меҳмон билан «Сирли олам»да ишлайдиган ошман-никида учрашиб, уйга тақлиф қилдим.

ХУЖУМА. Учар тарелкаси қаерга қўйибди?

САЛИМ. «Чорсу» меҳмонхонаси томига тушган эмиш.

ХУЖУМА. Унда меҳмонни нега олиб кирадингиз?

САЛИМ. Лифт кўтаролмади. Ав-

Лолахон Манасова «Ўзбек қоғози» ҳиссадорлик жамиятида тажрибахона раҳбари бўлиб хизмат қилади. У икки фарзандни тарбияламоқда. Бўш вақтини болалари билан ўтказишни ёқтиради.

СУРАТДА: Лолахон Манасова 1-синфда ўқийдиган қизи билан. Равиль Альбеков олган сурат.

АҚШда юз берган бир воқеа шахмат аҳлини оҳанрабодек ўзига тортиди. Бу байроқда бахш катнашчиларидан бири жаҳон чемпиони бўлса, иккинчиси инсон тафаккури ҳосиласи — махсус компьютер эди.

Стоктолмдаги «Биргер яарл» меҳмонхонасининг шахмат автоматлари ўрнатилган концерт залида кетма-кет беш кеча дона суриш ўйинлари — турнир бўлиб турди. Бир вақтинчи ўзида олти партия ўйналиб, жуда кўп томошабинлар олишувларни кузатиб бордилар.

Мухлислар зерикиб қолмасликлари учун турнир директори, шотландиялик халқаро мастер Дэвид Леви ўйинларни шарҳлаб турди. Турнир бошлангичи олдидан бахш иштирокчиларига: «Мўлжалингиз қандай ўринни олиш? — деб савол берилганда ҳаммаси «Биринчи

Шахмат

АПАМЗАДА ЧЕМПИОН

ўринини...» деб бир хилда жавоб беришди. Лекин бу ердаги дастурлар бошқаларидан афзалроқ эканлигига ҳеч ким шубҳа қилмасди. Мусобақанинг иккинчи кўни ҳамма юқори баҳоланган Америка дастури «Несс 4.0» енгилгач газеталар энди бошқаси ютиб чиқди, деб ёза бошладилар. Учинчи кўни «Каисса» билан Американинг «Хаос» дастурлари учрашди. «Каисса» ютиб чиқди.

Турнир ўтказилаётган залда кичик ҳажмдаги иккита ҳисоблаш машинаси, олти та термал ва залини Европа ҳамда Американинг турли шаҳарлари билан боғлайдиган ўн битта телефон ўрнатилган. Телефонларнинг бири зал билан Москвадаги «Каисса» ишлаб турган бошқарилмас муаммолари институти ўртасида алоқа боғлаб турарди. Терминалларнинг ишлашидан ҳосил бўлувчи галаги гала-говуру телефонларнинг овози турнирга қандайдир ямарка тусини беради. Бир ҳисобда буни ямарка деса ҳам бўларди, чунки бундай чемпионатдаги галага ҳисоблаш машиналари ишлаб чиқарадиган фирмалар учун ажиб рекламада.

Бу фирмалар шунча куч ва машина вақтини шахмат дастурлари учун бекордан-бекор сарфламайди, ахир. Биргина АҚШда 50 дан ортиқ шахмат дастурлари тузилганлиги бу ишга қизиқиш тобора ортиб бораётганидан далолат.

Шахмат дастурлари турнири ахборотлар ишлаб чиқиш халқаро федерацияси (ИФИП) томонидан ташкил этилди. Мусобақанинг охириги турнир кургани томошабинлар ҳаддан ташқари кўп йилгиди. ИФИПнинг расмий вакиллари етиб келдилар. «Бизнинг партия ўйналаётган стол саҳна олдига олиб қўйилди, — деб ҳикоя қилади М. Донской. — Остриг муаллими М. Ньюбори охириги дақиқаларда дебютини ўзгартирди. У «Каисса» буни ҳам билганлигини кўриб ханг-манг бўлиб қолди. Аммо «Каисса» 22-юришда руҳини бир отга бой бериб қўйди. Биринчи ўринга чиқишимиз учун 48-юришгача ўйинни бой бермаслигимиз керак, деб ҳаяжонлиқ билан турганимизда Москва-

дан А. Арпазаровнинг қатъий овози эшитилди: «Биз бу ўйинни барибир ютаемиз. Аслида турнирда қолиб чиқиш учун бизга дуранг кифоя қиларди. Ҳақиқатан ҳам туғи соат ўн иккиларда иш пишиб қолди. «Каисса» икки пиёлани ютиб олиб, тез орада ҳар галгидек, олишувни аҳойиб мот билан тугатди».

«Каисса»га шахмат компьютерлари ўртасида жаҳон чемпиони бўлганлигини тасдиқловчи медал берилди. 110 грамм соф олтиндан ясалган бу медали ИФИП президенти, австралиялик олим Земенек билан англиялик ношир Максвелл топширдилар. Бундан чорак аср муқаддам жаҳоннинг икки обрўли шахматчиси ҳамда таълиқли олим шахмат машиналарининг истиқбол ҳақида икки хил фикр айтганди. Эйве, «Машиналар юз йилда ҳам шахмат мастери билан беллашолмайди» деса, Ботвинник. «Яқин йиллар орасида электрон гроссмейстерлар пайдо бўлади», деган эди. Дастлабки 15 йил мобайнида машиналар биринчи разрядли шахматчи қўлида ўйнайдиган даражага кўтарилди. Бунга дастурларни тақомиллаштириш йўли билан эришилди.

Шу асосда бора-бора улар мастер ва ҳатто, гроссмейстерлар билан рақобат қила бошлади, мана энди эса жаҳон чемпионларини ҳам қийнаб қўймоқда. Бунга АҚШда ўтказилган бахш яққол мисолдир. АҚШ мутахассислари томонидан тақомиллаштириб, стилига мўлжалланган ўта сезувчан компьютер билан жаҳон чемпиони Г. Каспаров ўртасидаги яккама-якка бахш уни кузатиб борган шахмат аҳлини бефарқ қолдирмади. Дастлабки қунданок бахш авжга чиқди. Секундига миллионла операция бажарувчи электрон ҳисоблаш машинаси — компьютер 37-юришда галаба қозонганини қизиқишини янада ортириб юборди.

Бундан чемпионнинг ҳунуби ошиб, машина бунинг акси дегандек лўқма ташлади.

Кейинги икки партияда натижа дурангдан нари ўтмади. Каспаров ҳамон ортда борарди. Ниҳоят, у партияни ютиб, ҳисобини тенглаштирди. Машинага мослашиб, инсонга ҳос фазилатларни ишга солиш Каспаровга кетма-кет қилган икки партияни ҳам галаба билан якунлаш имконини яратди. Мутасаддилар томонидан таъсис этилган совриннинг 80 фоизи, яъни 400 минг АҚШ доллари Каспаровга, қолган 100 минг доллари эса машина учун дастур тузган мутахассисларга теғди. Айтишларича, шу дастур билан қўролланган компьютер жаҳоннинг дастлабки энг кучли 60 нафар гроссмейстерлари сафидан ўрин олиб турганмиш.

Орадан бир йил ўтгач, улар ўртасида такоррий ўйин ўтказилди, буниси машина фойдасига ҳал бўлди. Компьютерга галаба келтирган қўролланган ҳануз мухлислар ёдидан кўтарилганича йўқ. Аввалги дастур янада тақомиллаштирилган, машина секундига 200 миллион операция бажаришга қодир эди.

Утган йили мағлубият алами учун ўйин ўйналиш лозим эди. Бирок дастур муаллифлари розилик билдирмади. Нега дейсизми? Яхшигина мукофот пулидан ташқари дастурлари оламшумул нуфузга кўтарилган томонга яна баҳрга киришишининг ҳолати йўқ-да! Улар кимсан жаҳон чемпиони устидан зафар қучгандан сўнг мақсадларига эришдилар-да. Чемпион аламадалигича қолди. Балки кейинроқ улар қайта дона суришар. Бунинг вақт ва шарт-шароит кўрсатади.

Мамажон МУХИДДИНОВ.

чи юборсин, ота-онаси билан танишайлик.

КОМЕТА. Боринг-эй. Шунча чидаганим етар, Космосхон билан кетаман.

ЖОНДОР. Жуда соз, юқоридан шунақа топириқ билан келганимиз. Ердан битта одам олиб кетишим керак.

КОМЕТА (ўйин тутишиб, чапак қилади). Вой қандай яхши, жон-жон деб кетаман.

ЖОНДОР. Ёқса бизда қоласиз, ёқмаса олиб келиб қўяман.

КОМЕТА. Дадажон, хўп дея қолинг.

ХУЖУМА. Рухсат берақолинг дадаси, ишламай умрини ўтказиб юрибди. Ажабмас, у ёқда бахтини топиб кетса.

КОМЕТА. Мамуля, қўёвингиз билан тез-тез келиб турайиз.

ХУЖУМА. (Ийглаб) Соғинтирмай тез-тез хат ёзиб турасан-да?!

КОМЕТА. Албатта. Дефицит материаллардан позиция юбориб тураман.

САЛИМ. Нияям дердим, бахтинг очилгани рости бўлсин.

ЖОНДОР. Қани, айда кетдик?!

(Ховлига тушадилар. Машина моторининг овози эшитилади).

ХУЖУМА. Юринг дадаси, уларни кузатиб қўйайлик.

ЖОНДОР. Мана ҳозир ракетага минимизу, осмонга парвоз қиламиз. Ия, учар тарелканинг моторини ўмариб кетишибдику? Энди, нима қиламан. Бу ерда запчаст бўлмаса. Войдод, ёрдам беринглар!! Узимни ҳам ўғирлаб кетишса нима қиламан?

КОМЕТА. Вой, любовой ойнаси ҳам йўқ!

САЛИМ. Аблахлар!

(«СОС, СОС!» сигнали ҳамда хуштакнинг чурулган овози эшитилади.)

Абдулла ИСОМИДДИН.

ЭХТИЁТСИЗЛИК ФОЖИАЛАРИ

Шу йилнинг ўтган даври мобайнида шахримизда 566 дан ошиқ ёнғин содир бўлди. Давлатга 5 миллион сўмдан ортиқ зарар келтирилди. 12 киши ҳалок бўлди, 12 киши ҳар хил турдаги қуйиш, тан жароҳати олдилар. Ёнғинларнинг кўпчилиги газли иситиш асбобларидан фойдаланишда, сигарета чекишда оддий ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилмаслик, электр симларининг қисқа туташувлари, ёш болаларнинг олов ўйнашлари оқибатида содир бўлмоқда. Қуйидаги мисоллар фикримизга далил бўлади.

● 1 март куни Шайхон-тоҳур тумани, Бешёғоч даҳаси; 17-ўйини 94-хонадонидида уй эгасининг ўринда сигарета чекиб ухлаб қолиши оқибатида ёнғин чиқиб, натижада уй эгасининг ўзи ҳалок бўлган.

● 22 март куни Мирзо Улуғбек тумани, Ҳусан-боев 1-тор қўчаси, 26-ўйда газ печининг тўхтовсиз ишлаб қизиб кетиши оқибатида ёнғин содир бўлиб натижада 35 квадрат метр юзада шу уйнинг шифти ва томи ёнган.

● 1 апрель куни Чилонзор тумани, 1-даҳа, 54-ўй, 38-хонадонда уй эгасининг оловдан эҳтиётсизлик билан фойдаланиши оқибатида ёнғин содир бўлиб, натижада уй эгасининг қўли қуйиб, касалхонада биринчи ёрдам кўрсатилди.

● 4 апрель куни Ҳамза тумани, Лисунов — 2 даҳаси, 5-ўй, 8-хонадонда, уй эгаси маст ҳолда ўрнида сигарета чекиб ухлаб қолиши оқибатида ёнғин чиқиб, натижада ўзи қисман қуйиб, биринчи тиббий ёрдам кўрсатилди.

● 7 апрель куни Акмал Икромов тумани, Чилонзор — 14 даҳаси, 2-ўй, 83-хонадон эгасининг шу уй ёнидаги хужраҳонада сигарета чекиб ухлаб қолиши оқибатида ёнғин чиқиб, натижада тутундан заҳарланиб ҳалок бўлган.

● Ҳамшаҳарларимиз ўзларида масъулият сезиб эҳтиёткор бўлсалар, ўзларининг ва фарзандларининг ҳаётларини, мол-мулкларини ўт балосидан сақлаб қолган бўлардилар.

Тулаган АБДУЛЛАЕВ,

Тошкент шаҳар

Ёнғиндан сақлаш

бошқармаси ходими.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

“Тошкент”
низермаги

супермаркет ОАСИЧЖ
ўз акциядорларига шунинг маълум қиладики, 1997 йил учун тўланадиган дивиденд миқдори оддий акциялар учун акция қийматининг 13,48 фоизини ва имтиёзли акциялар учун акция қийматининг 10 фоизини ташкил этади. Оддий акцияга 13, сўм 48 тийин, имтиёзли акцияга 10 сўм дивиденд тўланади. Дивидендлар 1998 й 29 майдан бошлаб тўланади.

“ТОШКЕНТ УНИВЕРМАГ”
супермаркет ОАСИЧЖ бошқаруви.

“Тошкент”
ОҚШОМИ

Сизнинг рекламаларингизни, хусусий эълонлар ва хусусий бизнес бўйича эълонларни, шунингдек таъзияларни, таваллуд қуналари, тўйлар, юбилейлар муносабати билан қўловларни, никоҳ эълонлари ва шунга ўхшаб эълонларни ўз саҳифаларида ёритади.

Эълонлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон:
133-28-95.
Факс: (3712) 133-29-09.
МАНЗИЛИМИЗ: МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ, 2-КАВАТ, 204-208-ХОНАЛАР.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
Toshkent oqshomi

Муассис:
ТОШКЕНТ ШАҲАР
ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар:
хатлар — 133-29-70;
эълонлар: 133-28-95,
132-11-39.
факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, горишанба ва жума кунлари чиқади. Нашр қўрсатилми 209

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимига ёки «Тошкент почтаси»га 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.